

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 6. évfolyamosok számára

2021. február 5. 14:00 óra

Időtartam: 45 perc

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Fontos tudnivalók

Tollal dolgozz, és ügyelj a külalakra!

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.

Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál, a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!

Jó munkát kívánunk!

1. Add meg a meghatározásnak megfelelő szót!
A három szó **utolsó két betűje** megegyezik. Segítségként megadtuk a szavak első betűjét.
Egy vonalra egy betűt kell írni.

a) Figyelmességből, szeretetből valakinek ingyen adott dolog:	a _ _ _ _ _
b) A korábban történtek megőrződése, ez a valami idézi fel a múltat:	e _ _ _ _ _
c) Értéktelen, elhasznált anyag, szemét:	h _ _ _ _ _

a	
b	
c	

2. Minden sorban található egy, a jelentésében a többitől lényegesen eltérő mondas.
Karikázd be a számát!

a)	1. beadja a derekát	2. kötélnek áll	3. beletörik a bicskája	4. belemegy a játékba
b)	1. a fejét a falba veri	2. pórus jár	3. a haját tépi	4. forr az epe benne

a	
b	
c	
d	

Melyik szópár illik a megadott szólásba? Karikázd be a megfelelő szópár betűjelét!

c) A viszi a

- A) nyúl – répát
- B) vadász – puskát
- C) nyúl – puskát
- D) vadász – répát

d) nem lehet fogni.

- A) Dobszóval – verebet
- B) Szalonnával – farkast
- C) Répával – elefántot
- D) Sajttal – rókát

3. Olvasd el a versrészleteket, és oldd meg a feladatokat!

A)

Egy kislány kék lepkét fogott.
Szebb volt, mint egy szálló madár.
Fénylő szárnyát szétnyitotta,
azt mondta, ő lepkekirály.

B)

titkos szelek elsodornak
vagyok szélben szalmaszál
porzanak a messzi rétek
üvegtestem arra száll

C)

Rekkenő hőség, perzsel a nap,
Szivárványt nevet a kerti csap.
Érik a , jó a világ,
Gyümölcszel int a szilvafaág.

a) Az alábbiak közül melyik szó illik a C) jelű versrészlet 3. sorában található pontsor helyére? Karikázd be a megfelelő szót!

körték alma szőlőt málna

b) Melyik versrészlethez illik legjobban *A gyümölcshezó nyár* cím?

A versrészlet betűjele:

c) Írd ki a megfelelő versrészletből a hasonlatot!

.....

d) Melyik versrészlethez melyik rímfajta tartozik? Mind a három versrészlet betűjelét írd a táblázat megfelelő sorába!

Rímfajta	Versrészlet betűjele
páros rím	
félrím	

a	
b	
c	
d	

4. Írj a táblázat középső oszlopába olyan szót vagy szóalakat, amelynek jelentése megegyezik az adott sor másik két oszlopában megadott kifejezés értelmével!

a)	Ütős hangszer.		Hajít.
b)	Látószervben.		Átellenben.
c)	A lóhoz hasonlítható, hosszú fülű állat.		Ostobán vagy makacsul viselkedő személy.

a	
b	
c	

5. Olvasd el a uszodai házirendet, és oldd meg a feladatot!

a	
b	
c	
d	
e	

A Városi Uszoda házirendje

1. Az uszodába belépni és azt használni csak érvényes mágneskártyával lehet. A kártya megvásárlása a házirend elfogadását is jelenti.
2. Az öltözőszekrények a mágneskártya segítségével nyithatók és zárhatók. A mágneskártya elvesztése esetén a pénztárhoz kell fordulni, aki azonosítás után segít kinyitni a szekrényt.
3. Az öltözőszekrényben hagyott, illetve az uszodába behozott értéktárgyakért az uszoda semmilyen felelősséget nem vállal.
4. A házirend szabályainak betartatását az úszómester ellenőrzi. Utasításainak, kéréseinek minden vendég köteles eleget tenni.
5. Az uszoda személyzetének kötelessége segítőkészen és udvariasan válaszolni a fölmerülő kérdésekre, problémákra.
6. A vízilabdacsapat edzéseinek idején a nagymedence a nagyközönség számára nem használható. Az edzések időpontjáról az uszoda honlapján lehet tájékozódni.
7. A nagymedencében kizárólag vízilabda-mérkőzés vagy edzés alkalmával szabad labdázni. Más esetben saját sporteszköz nem vihető a medencékhez.
8. A medencék közötti és az oda vezető térben tilos utcai cipő viselése. A medencében tartózkodni kizárólag fürdőruhában és úszósapkában lehet.
9. Aki megszegi a házirend rendelkezéseit, az uszoda területéről azonnal eltávolítható, súlyosabb esetben tartósan kitiltható.

Az alábbiakban a városi uszodával kapcsolatos helyzeteket olvashatsz.

A házirend alapján válaszold meg a szituációhoz kapcsolódó kérdést a megfelelő betűjel beírásával!

Lehetséges válaszok:

- A) Igen, mert a szabályzat lehetővé teszi ezt.
 B) Igen, mert a szabályzat megköveteli ezt.
 C) Nem, mert a szabályzat nem teszi lehetővé ezt.
 D) Nem tudható, mert kizárólag a szabályzat alapján nem dönthető el.
- a) Balázs úszás után nyitva találta öltözőszekrényét, noha a szekrényt úszás előtt bezárta. Mobiltelefonja eltűnt. Véleménye szerint a zár meghibásodott, így az uszoda felelős a lopásért. Kaphat-e Balázs kártérítést az uszodától?

Betűjel:

b) Petra bérletet vásárolt az uszodába, így több alkalomra érvényes mágneskártyája birtokában a tanítás utáni órákban a nagymedencében szeretne leúszni 40 hosszt. Lehetséges lesz ez számára?

Betűjel:

c) Laura elfelejtett papucsot hozni. Mivel nem akart a hideg kövön menni a medencéig, utcai cipőjét használta. Az úszómester megkérte, hogy vegye le a cipőjét. Laura erre nem volt hajlandó, mert nem akart megfázni. Az úszómester az uszoda elhagyására szólította fel. Joga volt-e ehhez az úszómesternek?

Betűjel:

d) Lili vízilabda-edzésre érkezik barátnőivel az uszodába. Mivel Lili az edzéseken szeret saját labdájával gyakorolni, ezért bevinné a sporteszközt a nagymedencébe. Megteheti ezt?

Betűjel:

e) Bálintot egy kisebb szabályszegés miatt goromba hangnemben utasította rendre az úszómester. Bálint elismeri hibáját, ám véleménye szerint az úszómesternek is kulturáltan kell beszélnie. Igaza van-e Bálintnak?

Betűjel:

6. Melyik a helyes, melyik a helytelen?

Írj középre 1-est, ha csak a bal oldali; 2-est, ha csak a jobb oldali; 3-ast, ha mindkét alak helyes! Írj X-et, ha egyik alak sem helyes a sorban!

bal oldali		jobb oldali
kehely		megilyed
színez		szívet
öszzesen		elősször
megszeretné mondani		meg tudja oldani
Halljadd!		Faggyon!

a

7. Olvasd el a szöveget, és válaszold meg a kérdéseket!

Lázár Ervin: Virágszemű

Abból már sok botrány származott, hogy valakinek szép szeme van. De ilyesféle perpatvarról, ami Varga Julcsa szeme miatt kerekedett, állítom, még a legöregebbek sem hallottak.

Mert Varga Julcsát, ha netán nem tudná valaki, Virágszeműnek nevezik. Azért, mert gyönyörűséges kék szeme van. Nos, hát ebből lett a haddelhadd. Mert egy szép napon a Karcsú Sisakvirág nem átallotta azt mondani:

– Semmi kétség, Varga Julcsa szeme olyan, mint én!

Ami igaz, igaz, a Karcsú Sisakvirág igen szép, senki szemének nem válna szégyenére, ha rá hasonlítana. Nem is lett volna baj ebből a kijelentésből, ha nem hallja meg néhány másik virág.

A Fürtös Gyöngyike fel is csattant mindjárt.

– Még hogy olyan, mint te! Jobb, ha elhallgatsz a sápatag színeddel. Varga Julcsa szeme éppen olyan, mint én!

Na, lett erre riadalom, *zenebona*.

Rikoltozott a Tavaszi Csillagvirág, hogy márpedig csakis őtőle kölcsönözte a színét Julcsa szeme.

Az Ibolya a hasát fogta nevéttében.

– Még hogy azt képzelitek... hehe... és én?

Az Erdei Gyöngyköles erre lelilázta az Ibolyát.

– Nem is kék vagy, lila – mondta dühösen.

– Ha én lila vagyok, akkor Julcsa szeme is lila. Vegyétek tudomásul! – kiabálta az Ibolya.

Erre aztán előpattant a Búzavirág is.

– Ti mertek ezen vitatkozni?! Nézzetek meg engem!

Még szerencse, hogy nem tudtak egymáshoz közelebb menni, mert biztos hajba kaptak volna. Különösen akkor, amikor a Közönséges Gubóvirág is beleszólt a vitába. Ennek aztán nekiestek mind a hatan.

– Te mersz közbeszólni! Hiszen még a neved is közönséges!

Akkora volt a ricsaj, hogy a szundikáló füvek mind felébredtek.

Hát, mondhatom nektek, nincs annál csúnyább, mint amikor virágok veszekednek.

Gondolhatjátok, ki tett itt igazságot. Természetesen Mikkamakka. Éppen arra járt (majdnem mindig arra jár, amerre kell), és felkiáltott:

– Te úristen, színvak lettem!

A virágok elhallgattak. Egyszerre kérdezték:

– Színvak? Miért?

– Reggel, amikor erre jártam – mondta Mikkamakka –, világosan láttam, hogy ezen a helyen hét kék virág virít.

– Persze – mondták a virágok –, és?

– Most meg hét vöröset látok.

Hopp, egymásra néztek a virágok! Hát bizony nem Mikkamakka volt színvak, hanem ők vörösödtek ki a méregtől. Gyorsan visszakéültek hát, és előadták az ügyet Mikkamakának.

– Ó – mondta Mikkamakka –, de oktondiak vagytok! Ez a legegyszerűbb a világon. Varga Julcsa szeme hétfőn Karcsú Sisakvirág, kedden Fürtös Gyöngyike, szerdán Tavaszi

a	
b	
c	
d	
e	

Csillagvirág, csütörtökön Ibolya, pénteken Erdei Gyöngyköles, szombaton Búzavirág, vasárnap meg Közönséges Gubóvirág. – (Azért mondta a gubóvirágot vasárnapra, mert titokban az tetszett neki legjobban.) – És közben persze – folytatta Mikkamakka – Varga Julcsa szeme egész héten szebb, mint ti heten együttvéve.

Ebben meg is nyugodtak a virágok, és azóta is boldogan kékelnek, virítanak.

- a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy IGAZ vagy HAMIS az alábbi állítás! Karikázd be a megfelelő választ!

A virágok közötti veszekedés a Karcsú Sisakvirág megjegyzése után kezdődött.	IGAZ – HAMIS
A zenebona kifejezés a szövegben hamisan előadott zenei műre utal.	IGAZ – HAMIS
Mikkamakka azzal a céllal érkezett, hogy igazságot tegyen a veszekedő virágok között.	IGAZ – HAMIS

- b) A mesében hét virág nyilvánít véleményt Varga Julcsa szemének kékségéről. Húzd alá azt a mondatot, amely **a legpontosabban kifejezi azt**, ahogy a virágok viszonyulnak Varga Julcsa szeméhez!

A virágok szebbnek tartják magukat Varga Julcsa szeménél.

A virágok büszkék arra, hogy színük hasonló Varga Julcsa szeméhez.

A virágok irigylik Varga Julcsa szemének szépségét.

- c) A mese első felében a virágok egymást sértegetik. Emelj ki a meséből két sértő kifejezést, és nevezd meg, melyik virágot illetik ezzel a kifejezéssel!

Mi a sértő kifejezés?	Melyik virágra vonatkozik?

- d) Mikkamakka ezt mondja a virágoknak: „*Most meg hét vöröset látok.*” Milyen céllal mondja ezt a virágoknak? Fogalmazd meg egy mondatban!

.....

- e) A történet alapján fejezd be a mondatot saját szavaiddal! Figyelj a megfogalmazásra!

A virágok közötti veszekedés azért fejeződött be, mert mind beletörődtek abba, hogy...

.....

.....

8.	<p>Olvasd el Zelk Zoltán: Egy búzaszem története című művének szövegrészletét!</p> <p>Meleg, kora nyári délután volt. (...). A búzatábla mélyén lakó fűrj- és fogolycsaládok már csomagoltak: tudták, holnap lesz az aratás napja, s ők mehetnek új hazát keresni. (...) Alig aludtak ezen az éjszakán, s kora hajnalban már búcsúzni kezdtek egymástól és jó szomszédjaiktól, a pipacsoktól és a búzavirágoktól.</p> <p>Írd ki azt a szót a szövegből, amely megfelel az adott meghatározásnak!</p> <p>a) Az első vegyes hangrendű melléknév:</p> <p>b) Egy olyan szó, amelynek az alakját ezekre az elemekre lehet bontani: összetett szó + jel + rag:</p> <p>c) személyes névmás:</p> <p>d) magas hangrendű, három szótagból álló ige:</p> <p>e) Olyan szó, amelyben van példa az összeolvadás hangtörvényére:</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> <tr><td>d</td><td></td></tr> <tr><td>e</td><td></td></tr> </table>	a		b		c		d		e	
a												
b												
c												
d												
e												
9.	<p>Válaszd el az alábbi szavakat valamennyi lehetséges helyen!</p> <p>A szótaghatárokat kötőjellel jelöld!</p> <p>a) kórházig:</p> <p>b) megoldotta:</p> <p>Az alábbi szavak közül melyik után áll a betűrendben az elem szó? Írd a pontsorra!</p> <p style="text-align: center;">Elek élek élelem élet</p> <p>c) A kiválasztott szó:</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> </table>	a		b		c					
a												
b												
c												

10.	<p>Folytasd 8–10 mondattal a történetet, amelynek első mondatait megadtuk!</p> <ul style="list-style-type: none">– Ügyelj arra, hogy elbeszélésed nyelvi és tartalmi szempontból logikusan kapcsolódjon a kezdőmondatokhoz!– Kerek, lezárt fogalmazásodban ne legyen párbeszéd!– Ha a fogalmazásod 4 mondatnál rövidebb, akkor az nem értékelhető.– Ha a fogalmazásod 8 mondatnál rövidebb, az jelentős pontlevonással jár. <p>Vilmos, a varázsló egyedül élt az erdő közepén. Egyetlen társa hű kutyája volt, akivel minden reggel hosszú sétára indult. Ezen a reggelen azonban minden másképpen történt, mert a kunyhóból kilépve Vilmos egy idegent pillantott meg, aki rá várt.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100%;"><tr><td style="padding: 2px;">a</td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr><tr><td style="padding: 2px;">b</td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr><tr><td style="padding: 2px;">c</td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr><tr><td style="padding: 2px;">d</td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr><tr><td style="padding: 2px;">e</td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>	a		b		c		d		e	
a												
b												
c												
d												
e												

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A feladatlapban nem jelölt források a javítási-értékelési útmutatóban szerepelnek.